

SKUPLJANJE, SKLADIŠTENJE I PRERAĐIVANJE OPASNOG OTPADA

Uvod

U stajalištu o kandidaturi Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji (avis) Europska je komisija među naše najveće probleme svrstala gospodarenje otpadom u području zaštite okoliša. Upozoreno je da pravni okvir treba uskladiti s propisima Europske unije, ali i da se postojeći provedbeni propisi ne provede, da nedostaje plan gospodarenja otpadom, da su kapaciteti uporabe, oporaba i odlaganje nedostatni te znatno ispod europskih standarda, da nisu uspostavljeni sustavi povrata i skupljanja i da se najveći dio otpada odlaže na odlagalištima. Ujedno je istaknuto da je broj divljih odlagališta (smetlišta) barem osam puta veći od broja službenih odlagališta, a da ni ona najvećim dijelom u cijelosti ne udovoljavaju propisima.

Značajke opasnog otpada

O opasnom otpadu u Hrvatskoj nema točnih podataka (govori se o šezdesetak tisuća tona na godinu), ali se stvarne količine procjenjuju na 100.000 – 200.000 t, dok ima stručnjaka koji drže da ga ima čak i do 300.000 t na godinu. U svakom slučaju radi se o veoma velikom problemu koji zapravo započinje već time što nad većim dijelom toga otpada uopće nema nadzora. Znatne se njegove količine privremeno odlažu u proizvodnom okruženju u kojem su nastale, jer u Hrvatskoj zapravo i nema uvjeta za njihovu obradu. Zasad se tek manja količina takvog otpada izvozi, a riječ je o desetak tisuća tona. Jedino bi pravo rješenje bilo u tome da bi morala postojati mjesta gdje bi se opasni otpad mogao skupljati, skladištiti, prerađivati i, eventualno, spaljivati ili stavljati u odgovarajuće zaštićene kontejnere. Jedina je spalionica koju smo imali (*Puto* u Zagrebu)

COLLECTION, STORAGE AND TREATMENT OF HAZARDOUS WASTE

The European Commission considers that the waste management practices currently operated in Croatia greatly lag behind those implemented in developed countries, mainly because most waste is deposited rather than treated. There are many illicit dumpsites, and the situation is further aggravated by the fact that many regular disposal sites are not compliant with legal requirements. The problem of hazardous waste is much greater when compared to municipal waste. In fact, the total quantity of hazardous waste is still not known, and much of such waste is uncontrolled. This particularly concerns poisons that are discharged without any control into the underground, thus polluting ground water, soil and air, all of which is highly detrimental to human health. In this article, the collection, storage and treatment of hazardous waste is described using several companies from Split and surrounding area as examples. The waste exchange is also mentioned, although this exchange is not as yet operational. In conclusion, it is stated that the situation with hazardous waste is better when compared to other types of waste. This is due to strict inspections and high penalties, but also to an increased awareness of citizens about the disposal and removal of harmful substances from our environment.

ugašena, a to je trebao biti i jedini pravi objekt za potpunu obradu opasnog otpada.

Opasni je otpad u Hrvatskoj mnogo veći problem od komunalnog. Riječ je o otrovima koji nekontrolirano odlaze u podzemne vode, onečišćuju tlo i zrak i utječu na ljudsko zdravlje. To je problem koji je dužna riješiti državna uprava. U svijetu je inače obrada opasnog otpada velik posao.

Nama se zna dogoditi i jedan poseban apsurd da se, pošto se izveze, takav otpad ponovno uvozi kao gotov proizvod. U članku 3. Zakona o otpadu, opasni je otpad određen kao "svaki otpad koji je po sastavu i svojstvima svrstan u opasni otpad u skladu s provedbenim propisom ovoga Zakona". Članak 26. istog Zakona propisuje da se opasni otpad mora skupljati, skladištiti i prevoziti odvo-

Suvremeni pogon tvrtke Cian u Solinu

jeno, posebno i odvojeno svaka vrsta opasnog otpada te odvojeno od neopasnog i komunalnog otpada. Pri skupljanju komunalnog otpada mora se iz njega izdvajati opasan otpad i njime gospodariti u skladu sa Zakonom. Na prijevoz opasnog otpada primjenjuju se propisi koji se primjenjuju i na prijevoz opasnih tvari.

Na saborskoj sjednici održanoj 14. listopada 2005. usvojena je Strategija gospodarenja otpadom, temeljni dokument i okvir državne politike na području gospodarenja otpadom. Strategiju je izradilo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a ona osim precizne snimke postojećeg stanja sadrži osnovne ciljeve, smjernice i mjere te potrebna sredstva za ostvarivanje planiranoga, ali i koncept organiziranja gospodarenja otpadom prema vrstama otpada. Novac potreban za realizaciju Strategije procjenjuje se na 24.400 milijuna kuna ili prosječno 1220 milijuna kuna na godinu.

Plan se donosi za četiri godine s rokovima izrade posebnih planova te planovima gospodarenja otpadom proizvođača otpada s više od 150 t neopasnog otpada i više od 0,2 t opasnog otpada na godinu, kako stoji u članku 44. Zakona. U opasni je otpad, prema definiciji, svrstan onaj otpad koji u sebi sadrži sljedeće tvari: eksplozivne, reaktivne (koje same od sebe ili u dodiru s drugima oslobađaju energiju), zapaljive, nadražljive, toksične, kancerogene, korozivne, infektivne, teratogene (koje stvaraju malformacije na ljudskom plodu – fetusu), mutagene (koje mijenjaju strukturu gena), tvari koje ispuštaju toksične i vrlo toksične plinove u kontaktu s vodom, zrakom ili kiselinom, svi materijali i pripravci koji nakon odlaganja mogu na bilo koji način ispuštati tvari s nekom od već navedenih značajki ili tvari koje su toksične za okoliš. Postojeći se županijski, gradski i općinski programi gospodarenja otpadom u okviru cjelovitoga programa zaštite okoliša

moraju uskladiti sa Strategijom i planom gospodarenja otpadom, a za to još treba izraditi 40 raznih dokumenata na razini države, više od 500 dokumenata na lokalnim razinama. Ujedno svi proizvođači, skupljači i obrađivači otpada moraju izraditi posebne dokumente usklađene sa Zakonom i Strategijom. A sve će to trebati uskladiti s propisima Europske unije, što konačno znači da će za takav posao biti potrebni brojni stručnjaci kojih inače u Hrvatskoj nema dovoljno.

Postojenje za obradu ulja i maziva u Solinu

Prema Zakonu o otpadu, odnosno njegovim odredbama koje govore o obradi opasnog otpada, svi će skupljači morati od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva zatražiti nove dozvole za rad, pošto im pripremljena dokumentacija bude temeljito revidirana.

U skladu sa zakonskim propisima splitski je *Cian* d.o.o., tvrtka koja se godinama bavi sanitarnom zaštitom okoliša, a vodi je direktor Petar Bojić, ing. agr., i ima 40 zaposlenih. Ta tvrtka posjeduje dozvolu za rad. Pro-

cedura je bila i duga i naporna jer je trebalo organizirati mnogo toga da bi se dobila uporabna dozvola za pogon *Ciana* na području Karabaš u Solinu, u kojemu se obrađuju zauljene vode, otpadna ulja i maziva te zauljeni talozi. Uporabna dozvola nije "zapinjala" zbog pogona, već zbog nedostatnog tlaka u solinskoj vodovodnoj mreži, odnosno malog tlaka u hidrantskoj mreži u krugu *Ciana*. Kako je zapaljiva ulja nemoguće gasiti vodom, u *Cianu* su, pošto je dorađen hidrantski sustav ugrad-

njom crpki koje prema slovu zakona osiguravaju nužan tlak, odlučili napraviti i sofisticirani sustav gašenja pjenom te svima koji žive u okruženju pogona na Karabašu osigurati miran san.

Otpadna ulja i zaštita voda

U *Cianu* vjeruju, s obzirom na svoje dugogodišnje iskustvo u poslovima vezanim uz gospodarenje opasnim otpadom poput ulja i maziva, da će povjerenstvo Ministarstva, čiji članovi obilaze tvrtke koje se bave tak-

Bačve za odlaganje ulja i maziva

vim poslom, provjeravaju valjanost dokumentacije i time postaju "filtrar" u izdavanju dozvola za rad, prema svima koji se bave prikupljanjem opasnih otpada biti jednako strogi. Jer samo jedna litra otpadnog ulja može zagađiti milijun litara vode. No ostaje upitno je li to svima dovoljan razlog da se počnu brinuti o uljima i mazivima koja im više ne trebaju. Podaci koje su prikupili u *Cianu* ne idu baš tome u prilog. Računa se da se na godinu u Hrvatskoj za različite sustave potroši gotovo 40.000 t ulja, a po toj bi logici u Splitsko-dalmatinskoj županiji trebalo biti utrošeno približno 4000 t. *Cian* međutim za obradu skupi samo 300 t, a ukupna je količina prikupljenih ulja na području od Zadra do Dubrovnika 1000 t. Ing. Petar Bojić se nada da će ono što je preostalo ipak završiti u nekom sustavu za obradu, a prema dostupnim informacijama čini se da se dio preuzima u susjednoj županiji, u *Tvornici lakih metala* u Šibeniku. Ostaje ipak pitanje kamo, osim u Šibenik, odlazi ostatak otpadnih ulja?

Zauljene vode, otpadna ulja i maziva *Cian* obrađuje u vlastitom suvremenom pogonu, kapaciteta 3000 t ulja na godinu. Bez obzira na to što navike vrlo teško mijenjaju, kao svojevrsan se uspjeh može smatrati to

što se otpadna ulja sve manje troše za grijanje plastenika u kojima se proizvodi cvijeće i povrće. Takvi uređaji za zagrijavanje uglavnom imaju ložišta koja razvijaju temperaturu od 250 do 450 °C, te se zapravo pretvaraju u "mini tvornice" za proizvodnju izrazito opasnog dioksina. Takva opasnost prestaje samo kada ulja, ali i drugi otpad, izgaraju na temperaturi većoj od 850 stupnjeva ili u postrojenjima koja imaju instaliranu minimalnu snagu od 3 MV.

Brod tvrtke *Cian* u čišćenju splitskog akvatorija

Inspektori zaštite okoliša povremeno obilaze "opasna mjesta", a u *Cianu* znaju kada je inspekcija u akciji, kaže ing. Bojić. Onda se ne mogu "obraniti" od poziva naglo ekološki osviještenih koji traže preuzimanje otpadnih ulja ili ih žele sami dostaviti. Ipak gledajući po čistoj ekonomskoj računici, pogon *Ciana* u Solinu ne bi se sam mogao nositi s problemom financiranja, iako je vrlo važna brana tome da sav komunalni otpad postane opasni otpad. Na odlagališta se naime dovoze lijekovi i akumulatori, a otpadna se ulja ispuštaju u kanalizacijske sustave kojima zapravo izravno putuju u rijeke ili more. Još je gore kada se proliju u zemlju jer u kraškom terenu, kakav je u gotovo cijeloj Dalmaciji, opet završe u podzemnim vodama. Spomenuti pogon *Ciana* stajao je dva milijuna eura. U financiranju njegove gradnje sudjelovale su *Hrvatske vode* koje su izravno zainteresirane za očuvanje voda i mora.

Kada se već spominju stvari koje su prava opasnost za ukupan čovjekov okoliš, visoko je na toj ljestvici opasno ulje iz starih transformatorskih postrojenja koja se koriste uljima s polikloriranim bifenilima (PCB), čije je vrijeme raspada u okolišu dulje

od 50 godina. U *Cianu* su posebno zainteresirani za prikupljanje baš takvih ulja, s kojima se postupa s posebnom pažnjom i koja je potrebno izvoziti jer u Hrvatskoj nema pogona za njihovu preradu. Valja još dodati da su, dakako, osim uočljivog porasta ekološke svijesti bitan faktor "otrežnjenja" i kazne od 100 do 800 tisuća kuna, koliko je zakonodavac predvidio za takve zagađivače.

Sjedište *Ciana* je u Splitu, a kako je Split na moru sasvim je razumljivo što tvrtka u svom sastavu ima i odjel za zaštitu mora s 15 uposlenih i dva posebna ekološka broda. Oni imaju zadatak prikupiti što više zauljenih voda iz kojih se onda izdvajaju ulja i maziva, a brodovi služe i za prikupljanje tekućeg i krutog otpada koji ispliva na površinu mora ili rijeka. Osim što su stalno pripravnici za preuzimanje zauljenih voda iz brodskih tankova, brodovi stoje na vezu spremni za uklanjanje posljedica iznenadnih onečišćenja. Troškove sufinancira Županija, a ekološki brodovi su spremni intervenirati ako ih netko pozove na područje od Zadra do Dubrovnika. Kada ih neki brodar odluči pozvati radi preuzimanja zauljenih voda, ta se usluga naplaćuje 600 kuna po toni prikupljenog otpada. U *Cianu* se zauljena smjesa prerađuje

u ulje slobodno od vode i nečistoća, a postrojenjima koja imaju dozvolu za sagorijevanje takvih ulja naplaćuje se po toni 350 kuna, što nije baš neka osobita dobit, ali prikupljanje i obrada opasnog otpada još je uvijek pripada pionirskim poslovima, bez obzira na vidljiv napredak. Kako bi se ulja i maziva prikupljala u sve većim količinama u svim *ACI* marinama, automehaničarskim radionicama i drugima koji se koriste motornim uljima, postoje kontejneri za njihovo prikupljanje.

Prikupljanje i odlaganje akumulatora

Svijest o tome da radi pionirski posao ima i Bešlaga Mahić, ing. sig., vlasnik tvrtke *Benko akumulatori* iz Splita, koji se tim poslom, na poticaj Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, bavi od 2000. godine. U servisu se prodaju, ugrađuju i održavaju akumulatori sedam različitih proizvođača za osobna vozila, brodove i industrijske pogone. Oni koji ugrađuju nove akumulatora a ostave neupotrebljive, dobivaju 10 posto popusta. Ispred ulaza u zgrade, u gradskim kontejnerima, pokraj ceste ili u skrovitim šumarcima sada je manje odbačenih akumulatora iako se i dalje mogu pronaći

tamo gdje im nije mjesto. Zato se njegovi radnici, kaže nam ing. Mahić, bave "istraživačkim" poslovima, što znači da pregledavaju gradske kontejnere i druga mjesta gdje se mogu odbaciti neupotrebljivi akumulatori te ih dovoze u skladište.

Inženjera Mahića u njegovu pionirskom poslu prati i Srećko Mišura, ing. stroj. Marine, transportne i druge tvrtke dobile su 25 namjenskih kontejnera u koje mogu odlagati neupotrebljive akumatore i pozvati prijevoznike iz tvrtke *Benko akumulatori* da ih odvezu u skladište. Tu priča o akumulatorima nije završena jer cijelu bateriju potom valja pripremiti za daljnji transport – u Zabok, na područje Krapinsko-zagorske županije, gdje je smještena tvrtka *Ciak* d.o.o. Tu se na površini od 2000 m² skladišti i priprema opasni otpad za izvoz u Mežice u susjednoj Sloveniji. Na godinu se u otpadu koji ta tvrtka prikupi nađe: 8000 t otpadnih olovničkih akumulatora i baterija, 500 t ostalih otpadnih akumulatora i baterija (nikal-kadmij, alkalne baterije i sl.), 2000 t otpadnih boja i ambalaže od boja, 1000 t otpadne zauljene ambalaže, zauljenih krpa od čišćenja i otpadnih uljnih filtara, 2000 t električnog otpada (računala, uredska tehnika, mobiteli i zabavna elektronika), 1000 t otpadnih otapala, 1000 t otpadnih ulja i emulzija i 10.000 t otpadnog drva obrađenoga opasnim tvarima.

Djelatnici *Benko akumulatora* prošle su godine prikupili 270 t akumulatora, najvećim dijelom od tvrtki s kojima su poslovali, ali i na terenu obilazeći kontejnere na potezu od Rogoznice do Metkovića. Kada se zna da se na području Splitsko-dalmatinske županije na godinu proda gotovo 1000 t akumulatora, onda se doista može govoriti o početnim koracima u tom poslu. A zarada i nije baš osobita, jer se kao kompenzacija dobije 50 lipa po kilogramu akumulatora, a 60 posto dobivenog novca otpada na troškove prikupljanja, skladištenja i plaća radnicima.

Odlagalište istrošenih baterija

Akumulatori pripadaju otrovima III. kategorije, a vrijeme razgradnje sumporne kiseline, s kojom se akumulatori pune, traje stotinama godina. Vlasnik *Benko akumulatora* ukazao nam je na nekoliko očitih apsurdna. Svi automobili imaju paljenje na akumulatorski pogon, a pri sudarima i drugim nesrećama praktično nema nikakve zaštite od curenja njihova sadržaja u okoliš. A oni koji bi neuporabljivi i stari akumulator htjeli dovesti u skladište sada to po Zakonu ne mogu učiniti. I tvrtke koje se bave obradom bilo koje vrste opasnog otpada stalno su u nezavidnom položaju. Najveći se dio prateće dokumentacije, koja je na temelju Zakona iz 2004. trebala biti donesena, odnosi samo na komunalni otpad, dok za opasni otpad, osim katalogizacije nije u međuvremenu donesen ni jedan prateći akt. Skupljači opasnog otpada su u takvoj situaciji da moraju tražiti zajmove za svoju djelatnost, a poslovne banke takvo kreditiranje tretiraju poput svakoga drugoga komercijalnog zajma.

Spaljivanje ulja

Dalmacijacement iz Kaštela spaljuje ulja II. kategorije, a dozvolu za spaljivanje ima od 1999. godine. Bilo je zanimljivo saznati o kojim se količinama radi i koliki je utjecaj takvih ulja u proizvodnom ciklusu. Prošlogodišnja količina spaljenih ulja, uključujući i vlastita ulja od podmazivanja postrojenja, u sve je tri tvornice iznosila 770 t, što je tek 0,5 posto od ukupno potrošenog goriva u toj godini. Svih prethodnih godina odnos spaljenih otpadnih ulja i goriva iznosio je od 0,2 – 0,5 posto ukupnog goriva. U tvornicama *Sv. Juraj* i *10. kolovoz* ulja su se spaljivala od veljače 2005., a u *Sv. Kaji* samo u posljednja dva mjeseca. Ta je količina ulja zaista neznatna za ukupnu toplinsku učinkovitost rotacijskih peći *Dalmacijacementa*.

Kako nam je rekla Merica Pletikosić, prof. biol., koja se bavi svim proble-

mima zaštite okoliša i zaštite na radu, *Dalmacijacement* preuzima otpadna ulja od nekoliko ovlaštenih skupljača. Zanimanje skupljača raste, ali na tržištu je otprilike uvijek ista količina ulja, tako da se ukupno skupi manje od 1000 t. Osim u tvornicama cementa, ulja se II. kategorije mogu spaljivati u termoelektranama, kogeneracijskim postrojenjima (koja omogućuje potpunu iskorištenost energije sigurnom opskrbom, industrijskom konkurentnošću i zaštitom okoliša), rafinerijama, tvornicama

je djelatnosti stvaraju pojedine vrste otpada i preporučuje način obrade. Za ulja se mineralnog podrijetla navodi kako se kao gorivo mogu upotrebljavati u cementarama.

Opasni otpad i burza otpada

Najvažniji je dokument za skupljanje i obradu opasnog otpada prateći list, propisan od Ministarstva, koji se sastoji od pet kopija različitih boja, a svaki od njih zadržava jedna od karika u lancu od nastanka do konač-

Odlagalište ambalaže za boje i lakove

lakih metala i sl. U Hrvatskoj brojne tvrtke posjeduju dozvolu za obradu odnosno spaljivanje takvih ulja, a to su one tvrtke koje imaju velika ložišta, odnosno ložišta iznad 700 °C. Tako 37 tvrtki ima dozvolu za obradu opasnog otpada, 15 tvrtki obrađuje otpadna ulja, 62 tvrtke su ovlaštene skupljači opasnog otpada, a 49 tvrtki ima odobrenje za skladištenje opasnog otpada.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje dozvole za obradu opasnog otpada, a kad se radi o termičkoj obradi potrebna je i izrada studije utjecaja na okoliš. Vladina uredba određuje ko-

ne obrade otpada. Prateći list ispunjava proizvođač otpada u čijim proizvodnim procesom ili aktivnostima otpad nastaje. Prateći list zajedno s otpadom proizvođač predaje ovlaštenom skupljaču, a mora obvezatno imati sljedeće podatke: ime proizvođača, adresu, ime odgovorne osobe za gospodarenje otpadom, šifru djelatnosti, količinu, kataloški broj, mjesto nastanka otpada, radnju u kojoj je nastao otpad i njegove značajke. Prvu kopiju pratećeg lista zadržava proizvođač, drugu kopiju skupljač, treću kopiju obrađivač, četvrtu obrađivač vraća proizvođaču, a petu kopiju proizvođač dostavlja Ministarstvu

zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Time je zatvoren krug od nastanka do obrade otpada.

Suvremena oprema za gašenje

Skupljač je također dužan svoja izvješća dostavljati županijskom uredu nadležnom za zaštitu okoliša. Što se tehnologije obrade otpadnih ulja tiče, zna se da su temperatura koju postižu rotacijske peći i vrijeme zadržavanja plinova duže od tri sekunde pogodna da se opasni PCB spojevi razgrade do kraja, što nije slučaj s kotlovima za zagrijavanje. Stoga je loženje tih kotlova otpadnim uljima zdravstveno i ekološki štetno.

Druge zemlje, a posebice članice Europske unije, obrađuju otpad sukladno smjernicama održiva razvoja koje promiču uporabu i reciklažu otpada radi čuvanja prirodnih dobara. Spaljuje se samo otpad koji se ne može drukčije iskoristiti i tako se iskorištava njegova toplinska energija; odlaze se otpad koji nije moguće na bilo koji drugi način upotrijebiti ili obraditi. Od početka 2005. u Njemačkoj je na snazi upravo takva smjernica o zabrani odlaganja otpada, odnosno odložiti se može samo ono što se ne može upotrijebiti ili iskoristiti. Istodobno je dozvoljen uvoz otpada koji se može termički

obraditi, poput PVC otpada iz domaćinstava i mesno-koštanog brašna, a naša legislativa o otpadu ima druga-

čiji model primjene. Tvornice cementa u Njemačkoj rade prema vrlo strogim kriterijima, ali uz posebne dozvole rabe razne vrste alternativnih goriva, poput *fluff RDF*-a (uređaj u kojem se RDF, gorući dio otpada, usitnjava te zadržava kalorične vrijednosti), mesno-koštano brašno, solventi (razrjeđivači), otpad iz kemijske industrije, otpadna ulja i sl. Država potiče energetske tvrtke i industrijska postrojenja za iskorištavanje alternativnih goriva, kako bi se na najbolji mogući način iskoristila toplinska svojstva otpada i kako bi se smanjilo zagađivanje okoliša.

Svi su naši sugovornici bili suglasni u tome da bi od velike pomoći trebala biti već utemeljena burza otpada koja ipak ne ispunjava očekivanja. Osnovana je u Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK) kao ekološki projekt i po svojoj je osnovnoj funkciji element ukupne državne strategije gospodarenja otpadom. Proizvođač je otpada dužan otpad prijaviti burzi, a to može učiniti prijavnim obrascem preko interneta. Najprije se izabere vrsta otpada prema posebnom katalogu otpada, a potom se ispuni pri-

javni obrazac za ponudu ili potražnju. U obrascu treba svakako ispuniti sve osnovne podatke označene zvjezdicom, a odnose se na naziv, mjesto, ime i prezime, trajanje oglasa, ključne riječi i opis oglasa te količinu ili pakiranje. Ostali se osnovni podaci obvezno ne upisuju, ali ih je poželjno unijeti što više. Popunjeni se prijavni obrazac na hrvatskome ili na engleskome jeziku elektroničkom poštom šalje Komori. Stručna osoba u Komori zadužena za burzu provjerava ispravnost podataka i objavljuje oglas. Burza nije samo mjesto trgovine i ostvarivanja zarade, već može biti i mjestom prikupljanja potrebnih informacija o stanju svih vrsta otpada, a posebno opasnoga.

Prikupljanje svake vrste opasnog otpada, čuvanje, obrada i pripremanje za daljnji transport velik je posao i stoga što Hrvatska uglavnom nema pogone za preradu opasnih otpada. To je još jedan velik apsurd jer se tek preradom može ostvariti zarada i vratiti uloženo u pogon koji stoji više od dva milijuna eura. Naši se sugovornici uglavnom složili oko svih izrečenih problema, ali su i istaknuli da je stanje s opasnim otpadom ipak mnogo bolje nego ono koje imamo u gospodarenju komunalnim otpadom. Valjda i stoga što se posao obavljaju specijalizirani profesionalci i što cijeli posao neusporedivo mnogo više nadziru inspekcije za zaštitu okoliša.

Ipak proći će još dosta vremena da svaki kilogram opasnog otpada koji je u popisu Strategije gospodarenja otpadom bude evidentiran, uskladišten, prenesen i odgovarajuće obrađen da bi se izbjegnulo njegov neželjen utjecaj na okoliš. Zna se da to nikada neće biti do kraja napravljeno, ali koraci učinjeni tijekom posljednjih desetak godina potaknuli su naglo bujanje svijesti o potrebi zaštite okoliša od svih vrsta zagađenja. Može se reći da sve ide u pravom smjeru. A svaki je sljedeći korak pravi napredak.

Jadranka Samokovlija Dragičević
Snimio: Luka Dragičević